

Mis saab Tartu maratonist?

AIN KALLIS

klimatoloog

Kuigi Eestit loetakse pea-aegu põhjamaade hulka, on neljakümne ühest aastast kümnel korral Tartu maratoni pidamine jäänudki vaid unistuseks – lund on nappinud. Ja mitte ainult lund, vaid ka külma jääb sageli vajaka: viiel aastal lõpetati sõit paksus lumes, aga suure sula või vihma käes. 1965. aastal katkestas iga viies, sest puusuusad ei libisenud üldse, 1966. aastal jõudsid Tartust Otepääle vaid pooled veesuusatajaist, 1998. a maraton algas 6-kraadises külmas, lõppes aga 0,4-pügalase soojusega.

Muuta aega?

Veebruar on keskeltläbi meie külmim ja lumerohkeim kuu. Heino Toominga arvutuste kohaselt on 60% aastaist Eesti kogu küünlakuu lume all. Viimaste aastate maratoni lõpu-paigas Tõraveres on veebruari teisel poolel lume paksus olnud keskmiselt 13-14 cm, kõikudes 0st ehk mustast maast kuni 42 sentimeetrini.

Pool sajandi jooksul on veebruari keskmine õhutemperatuur tõusnud Tartumaal 2,9 kraadi. See kajastub ka lumepäevade arvu kahanemises. Sajandi kolm soojemat veebruari on olnud üsna hiljuti (1990, 1989 ja 1995). Et meie kliima on väga muutlik, näitab seegi, et soojad veebruarid vaheldusid väga külmadega (1985, 1986, 1994 ja 1996).

Kui uskuda kliimamudelitega tehtud arvutusi, on tulevikus asi veelgi hullem: poole sajandi pärast on lootust suusatada vaid kõrgustikel.

Muuta kohta?

Teine võimalus on viia Tartu maraton kaugemale – Haanjasse, kus on «mäed» kõrge-mad. Nullilähedaste temperatuuride korral loeb iga poolsada meetrit üle merepinna, sest teatavasti langeb temperatuur keskmiselt 0,6 kraadi iga saja meetri kohta.

Proovida võiks muidugi iidset rahvatarkust: luiged läinud, lumi maas. Kui ajada talvituvad laisad luiged jõgedelt, järvedelt minema, küll siis tuleb ka talve moodi talv tagasi.